

Добрі наміри

(Закінчення. Початок на 2-й стор. обкладинки).

У другому читанні прийнято законопроект «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей» (щодо психологічної реабілітації військовослужбовців після виконання завдань у бойових умовах)». Крім того, прийняли в цілому законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантії дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», а також низку інших не менш важливих соціальних ініціатив.

Верховна Рада України розглянула й відправила на доопрацювання законопроект «Про Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних». Ним пропонується створити Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних, забезпечити автоматизований військовий облік громадян України, автоматизувати процеси планування мобілізації в мирний час та інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень під час підготовки та виконання заходів мобілізації, прийняття громадян України на військову службу за контрактом і призову на строкову військову службу тощо.

4 листопада ратифіковано низку міжнародних договорів. Зокрема, ухвалили Закон «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та урядом Республіки Кіпр про морське торговельне судноплавство».

Відповідно до угоди кожна договірної сторона забезпечує суднам другої договірної сторони у своїх портах і територіальних водах під своєю юрисдикцією та-

ке саме ставлення, як і до своїх власних суден у частині нарахування портових зборів і податків, доступу до портів, користування послугами порту, використання портових засобів для завантаження й розвантаження вантажів, посадки й висадки пасажирів, здійснення звичайних комерційних операцій і користування всіма відповідними послугами.

Ратифіковані угоди про повітряне сполучення з Чорногорією, Об'єднаними Арабськими Еміратами та Сполученими Штатами Америки, спрямовані на створення відповідної двосторонньої договірної-правової бази для здійснення міжнародного повітряного сполучення між Україною та другою стороною, подальший розвиток співробітництва в галузі авіаційного транспорту, налагодження ділових зв'язків, розширення географії польотів українських авіакомпаній.

Тарас РОМАНЮК,
Микола БІЛОКОПИТОВ (фото)

Відданість демократії на тлі несистемних порушень

Вибори до місцевих органів влади в Україні традиційно вважаються менш важливими порівняно з парламентською чи президентською кампаніями. Про це свідчить і нижча явка виборців на дільницях, і те, що не всі наші земляки можуть назвати прізвище депутата, який представляє їх у міській чи обласній раді. Звісно, донедавна вважалося, що в місцевого самоврядування замало повноважень, а отже, й можливостей впливати на стан речей на місцях. Однак із прийняттям змін до Конституції України щодо децентралізації ситуація зміниться, і муніципальна влада матиме значно більше повноважень, що зробить її важливою ланкою державного управління. Та, як показали останні місцеві вибори, населення ще не впевнене в такій перспективі.

Загалом на місцевих виборах, які відбулися 25 жовтня, виборцям належало обрати склад 10 721 місцевої ради зі 162 тисячами депутатів. 10 210 кандидатів балотувалися на посади мерів і голів рад. Що стосується гендерного представництва, то частка жінок – кандидатів у ради становила близько 35%, а тих, що балотувалися на посаду мера/голови, – 13%.

У перегонах узяли участь місцеві осередки 132 партій. Бюджет виборів – 1,18 мільярда гривень. Згідно з даними Центральної виборчої комісії бюлетені на дільницях отримали 46,62% виборців. Лідерами з явки стали Тернопільська (56,50%) та Львівська області (56,31%).

Більш як половина виборців прийшла на дільниці також у Волинській, Вінницькій, Івано-Франківській, Рівненській і

Хмельницькій областях. Найнижча явка очікувано зафіксована в Донецькій (31,65%) і Луганській (35,27%) областях. Варто нагадати, що на позачергових парламентських виборах, які відбулися рік тому, бюлетені на дільницях отримали 52,42% виборців. Погодьтеся, не така вже й велика різниця порівняно з місцевими. Проте не слід звинувачувати виборців у недостатній активності. Українці зневірилися у владі. Повертати віру в державні інститути, зокрема виборні, належить не громадянам, а тій-таки владі.

Хоч би як, а вибори відбулися. Не обійшлося, звісно, без порушень. Загалом до органів внутрішніх справ надійшло 7105 повідомлень і заяв про злочини та інші події, прямо чи опосередковано пов'язані з виборчим процесом. За ними розпочато 478 кримінальних прова-

джені. Із них 220 безпосередньо стосуються порушень виборчих прав громадян, повідомляє МВС України.

Станом на 1 листопада різним особам повідомлено про підозри у восьми провадженнях, зокрема за фактами підкупу виборців у Одесі та Чернівцях. За інформацією відомства, найбільше кримінальних проваджень за фактами виборчих злочинів розпочато в Києві, Одеській, Харківській і Дніпропетровській областях. Також наголошується, що правоохоронні органи й надалі вестимуть роботу із запобігання, виявлення та розслідування виборчих злочинів під час другого туру голосування на виборах міських голів 15 листопада 2015 року.

Незважаючи на наявні факти порушень виборчого законодавства, спостерігачі зі США, ОБСЄ, Ради Європи, ПАРЕ в цілому позитивно оцінили вибори. Так, у звіті БДІПЛ/ОБСЄ зазначається: вибори були добре організовані й загалом виборча кампанія продемонструвала відданість демократичним процесам. Однак ще залишаються прогалини у виборчому законодавстві й нерівні умови для учасників переговорів, бо зберігається домінування потужних груп, які мали більше можливостей проводити рекламну кампанію.

Громадянська мережа ОПОРА заявляє, що вибори відбулися з порушенням низки міжнародних стандартів і належної практики організації й проведення виборчого процесу. Основні відхилення стосувалися нестабільності та невизначеності виборчого законодавства, незабезпечення належного рівня захисту виборчих бюлетенів і фактів підкупу виборців. Водночас порушення в день голосування в більшості громад мали несистемний характер і переважно не впливали на результат виборів, а кампанія в цілому була конкурентною. Адміністративний ресурс не мав системного впливу на виборчий процес, його масштаби були в рази меншими, ніж на виборах 2010 року.

Схожі висновки озвучили й у Комітеті виборців України. Так, заступник генерального директора Наталія Линник в порівнянні з 2010 роком цьогорічні місцеві вибори, за висновками Комітету виборців України, пройшли краще.

– Ми зафіксували вдвічі менше порушень на цих виборах, – констатувала вона.

Тож, попри зрив голосування в Маріуполі та Красноармійську, скандали у виборчих комісіях на всіх рівнях (у тому числі й ЦВК), факти порушення законодавства тощо, вибори відбулися.

Звісно, ці вибори й не могли бути «стерильними», зважаючи на багато чинників. Головне, що 25 жовтня вони завершили процес легітимної зміни влади в державі після Революції гідності. Адже перемога Майдану змінила лише центральну владу в Україні. У травні минулого року ми отримали нового Президента, а восени – новий парламент, більшість у якому становлять, власне, проукраїнські демократичні політичні сили. Незмінними залишилися лише місцеві органи влади, віддзеркалюючи суспільно-політичну ситуацію ще 2010 року, коли й відбувалися попередні місцеві вибори.

І хоча остаточних результатів перегонів на момент здачі номеру журналу до друку ще не було, Президент України у своєму зверненні з приводу виборів повідомив, що переважна більшість українців підтримали партії проєвропейського напрямку.

– Ці вибори ще на крок наблизили нас до Європи й продемонстрували незворотність змін у країні, зрілість суспільства й відповідальне ставлення влади до демократичних процедур, – сказав глава держави. – Кількість політичних сил, які будуть представлені в місцевих радах, є значно більшою, ніж кількість партій, які мають свої фракції в парламенті. П'ятивідсотковий бар'єр подолали понад 20 учасників. Але найголовніше: реваншу антиукраїнських сил не сталося. І все це завдяки вашій мудрості, шановні українці.

Важливість останніх місцевих виборів підкреслив і Голова Верховної Ради України Володимир Гройсман, проголосувавши на своїй ділянці.

– Це перші вибори після Революції гідності, які відбуваються в умовах початку реальної децентралізації, і ці місце-

ві вибори є надзвичайно важливими, – заявив Володимир Гройсман після голосування на місцевих виборах у Вінниці.

Голова Верховної Ради наголосив: вибір громадян визначатиме позицію щодо розвитку територіальних громад, розвитку місцевого самоврядування, вирішення абсолютно простих, але наболілих питань – це дороги, ліфти, садочки, школи, лікарні, поліклініки тощо.

– Тому я покладаю на ці вибори величезну надію. Я дуже хотів би, щоб відбулося оновлення місцевих еліт, особливо там, де попередня влада не була ефективною. Дуже важливо, щоб ці вибори були демократичними, вільними, і я глибоко переконаний у тому, що це початок дуже позитивних змін в Україні.

Очільник парламенту також зауважив, що кожен вибори, і зокрема якщо йдеться про децентралізацію влади, є важливими щодо оновлення влади чи підтвердження їй довіри.

– Після того як будуть остаточно проголосовані зміни до Конституції, області, райони й територіальні громади отримають досить широкі повноваження й, відповідно, потрібно буде провести вибори, щоб люди визначилися, кому вони хочуть передати ці повноваження – яким саме своїм представникам на рівні сіл, селищ, міст, районів і областей, – пояснив він.

Отже, виборчі перегони на місцях мали для держави неабияке значення. Проте всі крапки над «і» будуть розставлені лише через два роки. Якщо Верховна Рада України схвалить президентські зміни до Конституції щодо децентралізації, наступні місцеві вибори відбудуться у 2017 році. Саме вони матимуть епохальне значення, адже коло повноважень місцевих органів влади буде значно розширено, й вони зможуть розв'язувати чималий список проблем населення не лише на папері.

Окрім того, на цих виборах відбулася апробація нової виборчої системи. Про важливість запровадження відкритих списків в Україні говорять уже не перший рік, і місцеві вибори-2015 мали стати першим кроком у цьому напрямі. Утім, про успіх говорити зарано, адже досить складну для розуміння систему, закладену в новий закон про місцеві вибори, повноцінними відкритими списками назвати важко.

Але тісна прив'язка кандидата до партії, що його висунула, та неможливість гарантовано потрапити до ради, просто «купивши» конкретний виборчий округ, пройшли нині успішне тестування. Головним завданням було провести вибори за новим законом, а після приступити до розроблення нового виборчого законодавства, яке передбачало б повноцінні відкриті списки, державне фінансування партій, розширення двотуровості аж до рівня виборів голови сільради, обов'язкові дебати та інші важливі зміни.

Вибори відбулися. Незважаючи на те, що вони є фактично «проміжними», не слід применшувати їх важливість у політичному та соціально-економічному житті держави. Так, ці вибори лише позначили орієнтири для місцевих перегонів 2017 року, коли обиратимуться муніципальні органи з новими повноваженнями. Однак уже нині людям не просто пояснюватимуть, а доводитимуть справами, що таке децентралізація, і робитимуть це новообрані депутати та мери, щоб закріпити свої позиції перед наступними місцевими виборами.

Земляки Кобзаря зробили вибір

У селі Моринці на Черкащині кожен із чотирьох кандидатів на посаду сільського голови мав своє бачення кращого майбутнього для села. І люди досить зацікавлено робили свій вибір. Якщо в багатьох містах і регіонах зафіксовано рекордно низьку явку виборців, то на батьківщині Тараса Шевченка понад 64% населення прийшли на виборчі дільниці.

Із двох явних фаворитів односельці віддали перевагу Євгену Штаньку, який випередив головного конкурента Володимира Маломужу лише на 48 голосів. 28-річний робітник комунального господарства вже встиг

проявити себе сумлінним господарником. У його першочергових планах – продовжити благоустрій Моринців, щоб вони стали ще привабливішими як для мешканців, так і для туристів. Є. Штанько планує також посилити соціальний захист пенсіонерів, збирається, зокрема, відкрити пільгові маршрути автобуса територією села й до районного центру – міста Звенигородка. Особливо переймається новий сільський голова тим, щоб село зберегло свою індивідуальність, щоби тут шанували пам'ять про славу історію та своїх героїв.

С. Н.

Центральний офіс реформ сприятиме децентралізації

Другий етап реформи місцевого самоврядування, тобто її практичне втілення, на думку експертів, буде важчим від першого. Сприятиме досягненню позитивних результатів у реалізації цього завдання Центральний офіс реформ (ЦОР), відкриття якого відбулося в Українській асоціації районних і обласних рад. За словами директора Швейцарського бюро співробітництва в Україні Хольгера Тауша, попри всю складність, нове завдання «ще більш цікаве і захоплююче». Продовжуючи 10-річну ефективну співпрацю, фінансову допомогу для його реалізації надаватиме Швейцарсько-Український проект «Підтримка децентралізації в Україні» *DESPRO*.

Перший заступник міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства В'ячеслав Негода, керівник проекту *DESPRO* Оксана Гарнець та інші учасники заходу вважають, що ЦОР не тільки сприятиме формуванню правового поля, а й забезпечить інституційну спроможність практичного виконання відповідних законів. Рамкові напрями співпраці окреслено в Меморандумі між Мінрегіоном України, Українською асоціацією і проектом *DESPRO*, якій було підписано під час заходу.

О. М.